

Greater Copenhagen förslag till nya praktiska lösningar för kontroll vid Sveriges gränser

Sammanfattning – Ny policy gällande gränskontroller vid inre gräns

Sveriges tillfälliga inre gränskontroller har nu varit på plats i 10 år. Hyllie station utgör i dag den primära kontrollpunkten för inresa med tåg. Många resenärer fortsätter till station Triangeln. Uppehållet på Hyllie station leder till begränsningar i kapacitet i järnvägen och onödiga förseningar för miljoner resenärer varje år. För att säkerställa att kontroller kan ske i direkt samband med inresa, även ombord på tåget, krävs en justering av lagstiftningen.

Med anledning av att polisen önskar behålla den tillfälliga gränskontrollen vid inre gräns (inre utlänningskontroll enligt 9 kap. 9 § utlänningslagen) föreslår Greater Copenhagen följande praktisk lösning för att effektivisera gränskontrollen och öka kapaciteten i det svenska järnvägsnätet – till nytta för både pendlare, turister och näringsliv, lokalt, regionalt och nationellt:

Station Malmö Triangeln ska omfattas av begreppet *gränsnära område* vilket möjliggör kontroll på tåget mellan Hyllie och Triangeln. Denna lösning skulle innebära att kontroller kan ske med stöd av Lag 2023:747, och därmed finns heller inte längre ett behov av de tillfälliga inre gränskontrollerna och uppehållet på Hyllie station tas bort.

Greater Copenhagen föreslår därför:

1. Att definitionen av "gränsnära område" i Lag (2023:747) utvidgas till att omfatta transportsträckor och stationer upp till 5 kilometer från första ankomstpunkt.
2. Att en ny paragraf införs som ger polisen uttrycklig rätt att genomföra selektiva kontroller ombord på transportmedel i direkt samband med inresa, eller vid ombordstigning av transportmedel från utlandet.
3. Att kontrollerna i fortsättningen också regleras med krav på proportionalitet, dokumentation och respekt för EU-rättens förbud mot systematiska kontroller.
4. Att den återinförda gränskontrollen vid inre gräns (inre utlänningskontroll enligt 9 kap. 9 § utlänningslagen) avskaffas.

Greater Copenhagen bedömning är att:

- tågens uppehåll på Hyllie station skulle kunna kortas med fyra till fem (4-5) minuter,
- kapaciteten i järnvägsnätet och över Öresund skulle öka,
- polisen skulle ges möjlighet till ökad närvaro på tågen, samt
- på station Malmö Triangeln, vilket skulle ha andra positiva effekter så som ökad polisiär närvaro i centrala Malmö (vilket i sin tur kan verka trygghetsskapande)
- den återinförda gränskontrollen vid inre gräns kan upphöra

Bakgrund

I deklarationen mellan Sverige och Danmark i samband med Öresundsbronns 25-årsjubileum den 1 juli 2025, åtar regeringarna sig *"att intensifiera dialogen med intressenter inom transportsektorn och polismyndigheter i syfte att identifiera nya praktiska lösningar och metoder när det gäller den återinförda gränskontrollen vid inre gräns"*

Med anledning av att polisen önskar behålla den tillfälliga gränskontrollen vid inre gräns (inre utlänningskontroll enligt 9 kap. 9 § utlänningslagen) föreslår Greater Copenhagen därför följande praktisk lösning och förslag på lagändring.

LÖSNING

Station Malmö Triangeln ska omfattas av begreppet *gränsnära område* vilket möjliggör kontroll på tåget mellan Hyllie och Triangeln

Gränskontroller på sträckan mellan Hyllie och Triangeln kan genomföras med stöd av Lag (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden, som ger polisen utökade möjligheter att agera i områden med direkt förbindelse till utlandet. Förslaget beskrivs närmre nedan:

Resonemang av förslag på lagändring

1. Utvidga definitionen av "gränsnära område"

Nuvarande lag (2023:474) definierar gränsnära område som plats med direkt förbindelse till utlandet. Hyllie omfattas, men Triangeln gör det inte formellt. Malmö C omfattas av definitionen.

Ändring:

Lagen som definierar gränsnära område bör utvidgas så att även sträckan *mellan* Hyllie och Triangeln, samt Triangeln station, inkluderas som en del av det gränsnära området i direkt samband med inresa.

2. Införa en särskild zon för "förlängd kontrollsträcka"

Skapa en juridisk konstruktion som tillåter kontroller i en definierad sträcka efter gränspassering – t.ex. 5 km från första station – om kontroller sker i direkt samband med inresa. Detta skulle ge polisen möjlighet att agera även om resenären inte stiger av vid Hyllie, utan fortsätter till Triangeln.

3. Förtydliga att kontroller får ske ombord på transportmedel

Lagen bör uttryckligen tillåta att kontroller sker ombord på tåg i gränsnära områden, inte bara på stationer.